

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра психології

Затверджено
На засіданні кафедри психології
філософського факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30.08 2019 р.)
Завідувач кафедри: проф. Грабовська С.Л.

Силабус з навчальної дисципліни
«КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ МЕТОДИ У ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ»,
що викладається в межах ОПН третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти для
здобувачів за спеціальністю 053 Психологія

Львів 2019 р.

Силабус курсу

КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ МЕТОДИ У ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

2019-2020 навчальний рік

Назва курсу	Кількісні та якісні методи у психологічних дослідженнях
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Коперніка, 3
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра психології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 «Соціальні та поведінкові науки»; 053 «Психологія»
Викладач (-і)	Петровська Інга Ростиславівна, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри психології
Контактна інформація викладача (-ів)	inha.petrovska@lnu.edu.ua http://filos.lnu.edu.ua/employee/petrovska-inha-rostyslaviivna +0380673950084
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекційних/практичних занять (за попередньою домовленістю). Можливі он-лайн консультації через Skype. Для погодження часу он-лайн консультацій слід надіслати запит на електронну пошту викладача
Сторінка курсу	https://filos.lnu.edu.ua/academics/postgraduates/postgraduates-psychology
Інформація про курс	Курс «Кількісні та якісні методи у психологічних дослідженнях» має прикладне значення і розглядається у таких аспектах: а) світоглядному, що передбачає ознайомлення аспірантів з характеристикою якісних і кількісних методів дослідження, відмінностях у процедурі збору та отримання даних, специфіці обробки та інтерпретації даних якісних і кількісних методів дослідження; б) практико-орієнтованому, що пов'язане

	із формуванням умінь та навичок обробляти, групувати та інтерпретувати якісні та кількісні дані психолого-педагогічних спостережень і експериментів; в) технологічному, що орієнтує на дотримання аспірантами чіткості, обґрунтованості та логічної послідовності у складанні й застосуванні програм емпіричного дослідження.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Кількісні та якісні методи у психологічних дослідженнях» є вибірковою дисципліною освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія, яка викладається в 4 семестрі в обсязі 6 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Кількісні та якісні методи у психологічних дослідженнях» є формування у аспірантів знань про новітні тенденції та арсенал якісних та кількісних методів наукового дослідження, що лежать в основі реалізації науково-дослідницької роботи, про методологію і процедурні особливості якісних і кількісних методів у психологічних дослідженнях, підготовку до практичного використання конкретних методів, що сприятиме розвитку інтегральних (здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності), загальних (формування системного наукового світогляду, набуття універсальних навичок дослідника) та фахових (оволодіння методологією наукової діяльності за фахом, здійснення науково-дослідної діяльності та наукового консультування у сфері психології, аналітичної роботи, науково-педагогічній діяльності) компетенцій.
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Breheny M., Horrell, B. & Stephens, C. (2020). A participatory journal/dialogue approach to narrative research illustrated using a study of informal caregiving. <i>Qualitative Research in Psychology</i>, DOI: 10.1080/14780887.2020.1716423 2. McLeod, S. A. (2019). Qualitative vs. Quantitative research. <i>Simply psychology</i>: https://www.simplypsychology.org/qualitative-quantitative.html 3. Gillian, K. (2019). The researcher's transference in psychoanalytically informed qualitative research, <i>Qualitative Research in Psychology</i>, 16:4, 602-623, DOI: 10.1080/14780887.2019.1577520 4. Carral M. & Tseliou E. (2019). Mapping Qualitative Research in Psychology across Europe: Contemporary Trends, <i>Qualitative Research in Psychology</i>, 16:3, 325-335, DOI: 10.1080/14780887.2019.1605276 5. Coughlin, Kevin Barry. (2013). An Analysis of Factor Extraction Strategies: A Comparison of the Relative Strengths of Principal Axis, Ordinary Least Squares, and Maximum Likelihood in Research Contexts that Include both Categorical and Continuous Variables. <i>Graduate Theses and Dissertations</i>. https://scholarcommons.usf.edu/etd/4459 6. Мельникова О.Т., Хорошилов Д.А. Стратегии валидизации качественных исследований в психологии // Психологические исследования, 2015, Т. 8, № 44. http://psystudy.ru/index.php/137-v8n44/1207-melnikova44.html

7. Бусыгина, Н. П. Качественные и количественные методы исследований в психологии : учебник для бакалавриата и магистратуры / Н. П. Бусыгина. – Москва : Издательство Юрайт, 2015. – 423 с.
8. Бабенко В.В. Основи теорії ймовірностей і статистичні методи аналізу даних у психологічних і педагогічних експериментах. Навчальний посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 2009. – 168 с.
9. Петровська І. Р. Психометричні основи психодіагностики : метод. вказівки / І. Р. Петровська. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 24 с.
10. Руденко В. М. Математична статистика. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 304 с.
11. Bernard H. R. Research methods in anthropology : qualitative and quantitative approaches. Lanham, MD : AltaMira Press, 2006. – 803 p.

Додаткова література:

12. Квале С. Исследовательское интервью. М.: Смысл, 2009
13. Кричевец А.Н., Корнеев А.А., Рассказова Е.И. Математическая статистика для психологов. М.: Академия, 2012
14. Математичні методи в психології: підручник / В.М. Руденко, Н.М. Руденко – К.: Академвидав, 2009. – 384 с.
15. Наследов А.Д. Математические методы психологического исследования. Анализ и интерпретация данных. Учебное пособие. 4-е издание., стереотип. – СПб.: Речь, 2012. – 392 с.
16. Петровська І. Р. Психодіагностика : Методичні матеріали до навчального курсу / І. Р. Петровська. – Львів : Малий видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка , 2016. – 76 с.
17. Телейко А. Б. Математико-статистичні методи в соціології та психології : Навч. посіб. / А. Б. Телейко, Р. К. Чорней. – К.: МАУП, 2007. – 424 с.
18. Томчук М.І., Матохнюк Л.О. Математичні методи в психології: Навчально-методичний посібник. – Вінниця: ВОІПОП, 2013. – 80 с.
19. Daston L., Lunbeck E. Introduction: Observation observed / L. Daston, E. Lunbeck (eds.), *Histories of Scientific Observation*. Chicago: University of Chicago Press. 2011. pp. 1-9.
20. Flick U. *Managing Quality in Qualitative Research*. – L.: Sage, 2007. – 156 с.
21. *Handbook of qualitative research methods for psychology and social sciences* // ed. J. Richardson. - Leicetser: The British psychological society, 1996. – 225 p.
22. Howitt D., Cramer. D. *Introduction to Statistics in Psychology*. N.-Y.: FT, 2010.
23. *The Sage handbook of Qualitative research in psychology* / eds. C. Willig, W. StaintonRogers. – L.: Sage publications, 2008. – 631 p.
24. Wengraf T. *Qualitative research interviewing*. – L.: Sage publications, 2006. – 398 p.
25. Matysova Katerina (2019). *Evaluation of Modern Missing Data Handling Methods for Coefficient Alpha*. Public Access Theses and Dissertations from the College of Education and Human Sciences.

	https://digitalcommons.unl.edu/cehsdiss/347/
Тривалість курсу	180 год.
Обсяг курсу	96 год. аудиторних 3 них 64 годин лекцій 32 годин практичних занять 84 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу, студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • характеристику якісних і кількісних методів дослідження; • відмінність у процедурі збору та отримання даних якісних і кількісних методів дослідження; • відмінність у специфіці вихідних даних якісних і кількісних методів дослідження; • відмінність в обробці та інтерпретації даних якісних і кількісних методів дослідження; • індивідуальні методи опитування в якісному дослідженні; • групові методи опитування в якісному дослідженні; • проєктивні методи та техніки у якісному дослідженні; • основні стратегії формування вибірки; • сутність залежних та незалежних змінних, залежних і незалежних вибірок; • типи вимірювальних шкал і типи даних; • класифікацію та призначення статистичних критеріїв; • сутність та методи кореляційного, регресійного, порівняльного, кластерного, факторного та дискримінантного аналізів. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • організовувати та проводити наукове психологічне дослідження; • аналізувати вербальні і невербальні дані в якісному дослідженні; • перевіряти емпіричні дані на нормальність розподілу; • виявляти та інтерпретувати кореляційні зв'язки між змінними; • будувати регресійне рівняння; • здійснювати порівняльний аналіз емпіричних даних як у залежних, так і у незалежних вибірках; • проводити кластеризацію даних; • будувати факторні моделі досліджуваних явищ. • інтерпретувати результати емпіричного дослідження.

	<ul style="list-style-type: none"> • оволодіти методологією наукової діяльності за фахом
Формат курсу	Очний /заочний
Теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	Іспит
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Методика та організація наукових досліджень» / «Теоретико-методологічні проблеми психології» / «Науковий семінар»
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентації, проектно-орієнтоване навчання, дискусія, інтерактивні методи (робота в малих групах, мозковий штурм тощо), програмні комп'ютерні засоби
Необхідні обладнання	технічні засоби навчання (комп'ютер, мультимедійний пристрій).
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість 30 балів. • контрольні заміри (2 модулі): 20% семестрової оцінки; максимальна кількість 20 балів. • іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість 50 балів. <p>Підсумкова максимальна кількість 100 балів.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p>

	<p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика якісних і кількісних методів дослідження. 2. Відмінність у процедурі збору та отримання даних якісних і кількісних методів дослідження. 3. Відмінність у специфіці вихідних даних якісних і кількісних методів дослідження. 4. Відмінність в обробці та інтерпретації даних якісних і кількісних методів дослідження. 5. Рівнева структура якісного дослідження. Планування якісного дослідження: основні принципи та етапи. 6. Спостереження як метод збору даних в якісному дослідженні. 7. Індивідуальні методи опитування в якісному дослідженні. 8. Методи наративного аналізу в дослідженні ідентичності. 9. Групові методи опитування в якісному дослідженні. 10. Методи дискурс-аналізу. Поняття інтерпретативного репертуару. 11. Проективні методи та техніки у якісному дослідженні. 12. Вербальні та невербальні техніки в якісних дослідженнях. 13. Етапи статистичної обробки результатів психологічних досліджень. Переваги і недоліки математико-статистичного аналізу. 14. Типи шкал. 15. Типи даних. 16. Принципи ранжування. Правило зв'язаних рангів. 17. Нормальний розподіл. 18. Рівень статистичної значущості. 19. Види гіпотез. 20. Залежні і незалежні вибірки.

	<ol style="list-style-type: none">21. Параметричні і непараметричні критерії.22. Аналіз взаємозв'язку досліджуваних ознак. Кореляційний аналіз, коефіцієнти кореляції.23. Регресійний аналіз.24. Оцінка достовірності відмінностей ознак для незалежних вибірок.25. Оцінка зміни значення досліджуваної ознаки при повторних вимірюваннях.26. Сутність кластерного аналізу та його методів.27. Дискримінантний аналіз.28. Сутність факторного аналізу, факторних навантажень.29. Критерій кам'янистого насипу, міра адекватності Кайзера.30. Побудова факторної моделі.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК

Схема курсу

Тиждень/ год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1 6 год.	Тема 1. Загальна характеристика якісних і кількісних досліджень в психології Характеристика якісних і кількісних методів дослідження. Відмінність у процедурі збору та отримання даних якісних і кількісних методів дослідження. Відмінність у специфіці вихідних даних якісних і кількісних методів дослідження. Відмінність в обробці та інтерпретації даних якісних і кількісних методів дослідження	Лекція, дискусія – 4 год. Практичне заняття – 2 год.	презентація, навчально-методичні матеріали	1-4, 7, 11, 21, 23	Підготовка доповіді /презентації на тему «Історія якісних досліджень в психології» (6 год.)	2 тиждень
2 6 год.	Тема 2: Методологічні засади якісних досліджень в психології. Валідність і дизайн якісного дослідження в психології. Критерії валідності і надійності якісних досліджень. Основні стратегії валідації якісних досліджень. Триангуляція як основна стратегія валідації. Типи триангуляції.	Лекція, дискусія – 4 год. Практичне заняття – 2 год.	презентація, навчально-методичні матеріали	1, 3-4, 6, 20-21, 23-24	Підготовка доповіді /презентації на тему «Рівнева структура якісного дослідження. Планування якісного дослідження: основні принципи та етапи» (6 год.)	3 тиждень
3 6 год.	Тема 3. Спостереження як метод збору даних в якісному дослідженні. Включене і невключене спостереження, їх переваги та недоліки	Лекція, дискусія – 4 год. Практичне заняття – 2 год.	презентація, відеоматеріали	3, 12, 19-21, 23-24	Виконання індивідуального завдання на спостереження (2 год.)	4 тиждень

<p>4 6 год.</p>	<p>Тема 4. Індивідуальні методи опитування в якісному дослідженні Індивідуальні опитувальні методи. Планування інтерв'ю. Підготовка топікгайда. Глибинні інтерв'ю: загальна характеристика та процедура проведення. Переваги та обмеження індивідуального глибинного інтерв'ю. Переваги та недоліки структурованих і неструктурованих інтерв'ю</p>	<p>Лекція – 4 год. Практичне заняття – 2 год.</p>	<p>презентація, навчально-методичні матеріали</p>	<p>3-4, 12, 19-21, 23-24</p>	<p>Підготовка доповіді /презентації на тему «Методи наративного аналізу в дослідженні ідентичності» (6 год.)</p>	<p>5 тиждень</p>
<p>5 6 год.</p>	<p>Тема 5. Групові методи опитування в якісному дослідженні Групові опитувальні методи. Групова динаміка і соціально-психологічні процеси у фокус-групі. Стратегії модерування і управління фокус-групою</p>	<p>Лекція – 4 год. Практичне заняття – 2 год.</p>	<p>презентація, відеоматеріали навчально-методичні матеріали</p>	<p>3-4, 12, 19-21, 23-24</p>	<p>Підготовка доповіді /презентації на тему «Методи дискурс-аналізу. Поняття інтерпретативного репертуару». (6 год.)</p>	<p>6 тиждень</p>
<p>6-7 12 год.</p>	<p>Тема 6. Проективні методики і техніки якісного дослідження Асоціативні вербальні методики. Вільні і спрямовані асоціації: процедура та основи аналізу. Асоціативні невербальні методики. Образні асоціації: процедура та основи аналізу. Колаж: процедура та основи аналізу. Процедури завершення. Завершення речень, незавершені малюнки, модифікація ТАТ: процедура та основи аналізу. Процедури конструкції. Стереотипи, «персонажі», малюнки Bubbles: процедура та основи аналізу. Графічні методики в якісному дослідженні. Психомалюнок: процедура та основи аналізу</p>	<p>Лекція – 8 год. Практичне заняття – 4 год.</p>	<p>презентація, відеоматеріали навчально-методичні матеріали</p>	<p>1, 3-4, 12, 19-21, 23-24</p>	<p>Підготовка доповіді /презентації на тему «Вербальні та невербальні техніки в якісних дослідженнях» (6 год.)</p>	<p>7 тиждень</p>
<p>8 6 год.</p>	<p>Тема 7. Етика проведення якісних досліджень. Якісні методи у розв'язанні практичних задач. Стандарти презентації якісного дослідження</p>	<p>Лекція – 4 год. Практичне заняття – 2 год.</p>	<p>презентація, навчально-методичні матеріали</p>	<p>1, 3-4, 6, 20-21, 23-24</p>	<p>Підготовка доповіді на тему «Психологічні феномени і групові процеси, що впливають на ефективність методів опитування в якісних дослідженнях» (4 год.)</p>	<p>8 тиждень</p>

9 6 год.	Тема 8. Описові статистики Поняття залежних та незалежних змінних. Залежні і незалежні вибірки. Типи даних. Описові статистики	Лекція – 4 год. Практичне заняття – 2 год.	презентація, робота в пакеті STATISTICA	5, 8-10, 13-15, 17-18, 22, 25	Робота в пакеті STATISTICA з індивідуальним завданням (6 год.)	9 тиждень
10 6 год.	Тема 9. Класифікація та призначення статистичних критеріїв. Нормальний розподіл. Статистична значущість. Статистичні гіпотези. Параметричні та непараметричні статистичні критерії. Нормальний розподіл. Способи перевірки нормальності розподілу даних	Лекція – 4 год. Практичне заняття – 2 год.	презентація, робота в пакеті STATISTICA	5, 8-10, 13-15, 17-18, 22, 25	Робота в пакеті STATISTICA з індивідуальним завданням (6 год.)	10 тиждень
11 6 год.	Тема 10. Кореляційний аналіз (виявлення міри узгодженості змін). Критерій R-Пірсона, r_s -критерій Спірмена, τ -критерій Кендалла, C-критерій Пірсона. Кореляційний граф.	Лекція – 4 год. Практичне заняття – 2 год.	презентація, робота в пакеті STATISTICA	5, 8-10, 13-15, 17-18, 22, 25	Робота в пакеті STATISTICA з індивідуальним завданням (6 год.)	11 тиждень
12 6 год.	Тема 11. Регресійний аналіз Сутність та основні етапи регресійного аналізу. Побудова регресійного рівняння	Лекція – 4 год. Практичне заняття – 2 год.	презентація, робота в пакеті STATISTICA	5, 8-10, 13-15, 17-18, 22, 25	Робота в пакеті STATISTICA з індивідуальним завданням (6 год.)	12 тиждень
13 6 год.	Тема 12. Оцінка достовірності відмінностей ознак для незалежних вибірок Аналіз даних за допомогою t-критерію Стьюдента для незалежних вибірок, U-критерію Манна-Уїтні, Q-критерію Розенбаума, S-критерію тенденцій Джонкіра-Терпстри, H-критерію Краскала-Уолліса. ANOVA - дисперсійний аналіз	Лекція – 4 год. Практичне заняття – 2 год.	презентація, робота в пакеті STATISTICA	5, 8-10, 13-15, 17-18, 22, 25	Робота в пакеті STATISTICA з індивідуальним завданням (6 год.)	13 тиждень
14 6 год.	Тема 13. Оцінка зміни значення досліджуваної ознаки при повторних вимірюваннях Аналіз даних за допомогою t-критерію Стьюдента для залежних вибірок, G-критерію знаків, T-критерію Вілкоксона, Мак-Немара, L-критерію тенденцій Пейджа, критерію Фрідмана	Лекція – 4 год. Практичне заняття – 2 год.	презентація, робота в пакеті STATISTICA	5, 8-10, 13-15, 17-18, 22, 25	Робота в пакеті STATISTICA з індивідуальним завданням (6 год.)	14 тиждень
15	Тема 14. Кластерний аналіз. Дискримінантний аналіз.	Лекція – 4 год.	презентація, робота в пакеті	5, 8-10, 13-15, 17-18, 22, 25	Робота в пакеті STATISTICA з	15 тиждень

6 год.	Сутність кластерного аналізу та його методів. Дискримінантний аналіз	Практичне заняття – 2 год.	STATISTICA		індивідуальним завданням (6 год.)	
16 6 год.	Тема 15. Факторний аналіз. Сутність факторного аналізу, факторних навантажень, критерію кам'янистого насипу, міри адекватності Кайзера, критерію сферичності Бартлетта. Побудова факторної моделі. Інтерпретація результатів	Лекція – 4 год. Практичне заняття – 2 год.	презентація, робота в пакеті STATISTICA	5, 8-10, 13-15, 17- 18, 22, 25	Робота в пакеті STATISTICA з індивідуальним завданням (6 год.)	16 тиждень